

Սեդա Վիկտորի Մարուքյան

Կենսաբանության ֆակուլտետ

Կենսաքիմիայի, մանրէաբանության և կենսատեխնոլոգիայի ամբիոն
Դոցենտ

48-79

marsed@ysu.am

Կրթություն

Հաստատություն	Երևանի պետական համալսարան
Ֆակուլտետ	Կենսաբանության
Տարեթիվ	1989 - 1992
Աստիճան/կոչում	Ասպիրանտ

Հաստատություն	Երևանի պետական համալսարան
Ֆակուլտետ	Կենսաբանության
Տարեթիվ	1984 - 1989
Աստիճան/կոչում	Դիպլոմավորված մասնագետ

Գիտական աստիճան/կոչում

Հաստատություն	Երևանի պետական համալսարան
Տարեթիվ	2007
Աստիճան/կոչում	Դոցենտ
Մասնագիտություն	Կենսաբանական գիտություններ

Հաստատություն	Երևանի պետական համալսարան
Տարեթիվ	1999
Աստիճան/կոչում	Գիտությունների թեկնածու
Մասնագիտություն	Կենսաբանական գիտություններ
Գիտական ղեկավար	Դավթյան Միսակ Արշամի, Նավասարդյան Լիպարիտ Հայրապետի
Գիտական թեմա	Ռենտգենյան ճառագայթման ազդեցությունը <i>Candida guilliermondii</i> NP-4 խմորասնկերի կենսունակության և ԴՆԹ-ի որոշ ֆիզիկաքիմիական ցուցանիշների վրա

Հաստատություն	Երևանի պետական համալսարան
Տարեթիվ	2022
Աստիճան/կոչում	Գիտությունների դոկտոր
Մասնագիտություն	Կենսաբանական գիտություններ
Գիտական թեմա	Նյութափոխանակային փոփոխությունները և ԴՆԹ-ի կառուցվածքային վնասվածքները ռենտգենյան ճառագայթահարման ենթարկված <i>Candida guilliermondii</i> NP-4 խմորասնկերում

English Русский Deutsch

 Աշխատանքային փորձ

Հաստատություն Երևանի պետական համալսարան
Ժամանակահատված 2016 մինչ օրս
Պաշտոն ԵՊՀ կենսաքիմիայի, մանրէաբանության և կենսատեխնոլոգիայի ամբիոն, դոցենտ,

Հաստատություն Երևանի պետական համալսարան
Ժամանակահատված 2007 - 2016
Պաշտոն ԵՊՀ կենսաքիմիայի ամբիոն, դոցենտ,

 Գիտական հետաքրքրություններ

- Կենսաքիմիա, Ռադիացիոն կենսաքիմիա, նուկլեինաթթուների կենսաքիմիա, մոլեկուլային կենսաբանություն, արտակարգ իրավիճակների (սթրեսի) կենսաքիմիա

 Միջազգային կոնֆերանսների և սեմինարների մասնակցություն

21/05/2003 - 25/05/2003 Ռադիացիոն հետազոտությունների 3-րդ համագումար Կիևի ազգային համալսարան Ուկրաինա

08/09/2005 - 11/09/2005 2-րդ Միջազգային կոնֆերանս "Գենետիկայի, ռադիոկենսաբանության, ռադիոէկոլոգիայի և էվոյուցիայի ժամանակակից խնդիրները" Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտ, Դուբնա Ռուսաստանի Դաշնություն

02/04/2007 - 04/04/2007 Միջազգային սիմպոզիում "Կենսաքիմիայի, Մոլեկուլային, Ռադիացիոն կենսաբանության և գենետիկա խնդիրները" Երևանի պետական համալսարան Հայաստան

29/05/2012 - 01/06/2012 Էլեկտրոնային միկրոսկոպիայի 24-րդ Ռուսաստանյան կոնֆերանս Տեխնոլոգիայի, միկրոէլեկտրոնիկայի և գերմաքուր նյութերի Ինստիտուտ Ռուսաստանի Դաշնություն

10/09/2018 - 14/09/2018 8-րդ Միջազգային կոնգրես "Թույլ և գերթույլ դաշտերը և ճառագայթումները կենսաբանության և բժշկության մեջ" Սանկտ-Պետերբուրգի պոլիտեխնիկական համալսարան Ռուսաստանի Դաշնություն

16/09/2021 - 17/09/2021 International Conference on Microbiology "Biology and Biotechnology of Microorganisms" ICMBB 2021
Institute of Microbiology
Ուզբեկստան

07/06/2021 - 11/06/2021 12-րդ Միջազգային գիտական կոնֆերանս "Միկրոբային տեխնոլոգիաներ՝ հիմնարար և կիրառական ասպեկտները"
Բելառուսի ԳԱԱ Մանրէաբանության ինստիտուտ
Բելառուս

09/07/2022 - 14/07/2022 IUBMB FEBS PABMB 2022
Portuguese Biochemical Society
Պորտուգալիա

Անդամակցություն

Հաստատություն ՀՀ ԿԳՄԱՆ, Կենսաբանության օլիմպիադայի միջազգային ժյուրի
Ժամանակահատված 2019 մինչ օրս

Հաստատություն Երևանի պետական համալսարան, 051 Կենսաֆիզիկա մասնագիտական
խորհուրդ
Ժամանակահատված 2023 մինչ օրս

Հրատարակումներ

Հոդված

Changes in ATPase activity, antioxidant enzymes and proline biosynthesis in yeast *Candida guilliermondii* NP-4 under X-irradiation

Hasmik Karapetyan, Syuzan Marutyan, Anna Muradyan, Hamlet Badalyan, Seda Marutyan,

Karen Trchounian

Journal of Bioenergetics and Biomembranes 2024 1-8

Հոդված

THE REGULATION OF DEAMINATION OF ADENINE COMPOUNDS IN BREAST AND LIVER IN DMBA-INDUCED BREAST CANCER RATS TREATED BY HYPERICUM ALPESTRE

G. H. PETROSYAN, S. V. MARUTYAN, N. V. AVTANDILYAN

Proceedings of the YSU B: Chemical and Biological Sciences 2024 17-26

Հոդված

Royal Jelly-Mediated Silver Nanoparticles Show Promising Anticancer Effect on HeLa and A549 Cells Through Modulation of the VEGF α /PI3K/Akt/MMP-2 Pathway

Meri Kocharyan, Syuzan Marutyan, Edita Nadiryan, Mikayel Ginovyan, Hayarpi Javrushyan,

Seda Marutyan, Nikolay Avtandilyan

Applied Organometallic Chemistry 2024 1-11

Հոդված

The antimicrobial effects of silver nanoparticles obtained through the royal jelly on the yeasts *Candida guilliermondii* NP-4

Seda Marutyan, Hasmik Karapetyan, Lusine Khachatryan, Anna Muradyan, Syuzan Marutyan, Anna Poladyan, Karen Trchounian
Scientific Reports 2024 19163

Հոդված

ALTERATION OF TOTAL AND MITOCHONDRIAL ATPASE ACTIVITY IN THE BREAST AND LIVER IN BREAST CANCER-INDUCED RATS

Seda V. Marutyan, Gayane A. Petrosyan, Anna R. Muradyan, Lilit A. Marutyan, Syuzan A. Marutyan, Nikolay V. Avtandilyan
Proceedings of the YSU B: Chemical and Biological Sciences 2022 151-160

Հոդված

Changes in growth kinetic parameters, morphology and mitotic activity of yeasts *Candida guilliermondii* exposed to the low-intensity waves of 51.8-GHz frequency

Seda Marutyan, Syuzan Marutyan, Liparit Navasardyan, Karlen Hovnanyan, Armen Trchounian
Archives of Microbiology 2021 3707-3714

Հոդված

51,8 ԳՀՑ հաճախականությամբ էլեկտրամագնիսական ճառագայթների ազդեցությունը *C. guilliermondii* NP-4 խմորասնկերի լիպիդային գերօքսիդացման գործընթացների և կատալազի ակտիվության վրա

Հ.Ս. Կարապետյան, Է.Խ. Բարսեղյան, Ս.Վ.Մարության
Հայաստանի կենսաբանական հանդես 2021 67-71

Հոդված

Ultrastructural investigation of acidocalcisomes and ATPase activity in yeasts *Candida guilliermondii* NP-4 as “complementary” stress-targets

Marutyan S., Marutyan S., Navasardyan L., Trchounian A., Hovnanyan K., Hovnanyan M.
Letters in Applied Microbiology 2020 413-419

Հոդված

ВЛИЯНИЕ РЕНТГЕНОВСКОГО И МИКРОВОЛНОВОГО ИЗЛУЧЕНИЙ НА ДЕЗАМИНИРОВАНИЕ ПУРИНОВЫХ НУКЛЕОТИДОВ В ДРОЖЖЕВЫХ КЛЕТКАХ CANDIDA GUILLIERMONDII НП-4

S. Marutyan, G. Petrosyan, S. Marutyan, L. Navasardyan, A. Trchounian
Известия высших учебных заведений. Серия: химия и химическая технология (Izvestiya Vysshikh Uchebnykh Zavedenii, Seriya Khimiya i Khimicheskaya Tekhnologiya)
2019 48-52

Հոդված

COMPARATIVE STRUCTURAL ANALYSIS OF YEASTS CANDIDA GUILLIERMONDII NP-4 CULTIVATED WITH AND WITHOUT NITROGEN SOURCE

K. O. HOVNANYAN, H. V. GASPARYAN, S. V. MARUTYAN, L. H. NAVASARDYAN, A. H. TRCHOUNIAN
Proceedings of the YSU B: Chemical and Biological Sciences 2019 53-58

Հոդված

ԱԵՖ-ազային ակտիվության փոփոխությունը ռենտգենյան ճառագայթահարման ենթարկված *Candida guilliermondii* НП-4 խմորասնկերի միտոքոնդրիոմներում

Ս.Վ.Մարության

Հոդված

Investigation of DNA isolated from yeasts CANDIDA GUILLIERMONDII NP-4 and from bacteria Escherichia Coliby fluorescence analyses

Marutyanyan S.V., Navasardyan L.H.

New Armenian Medical journal 2018 78-85

Հոդված

Միկոմետրական և դեցիմետրական տիրույթների ճառագայթահարման ազդեցությունը պոլիմերային նուկլեոտիդների դեգամինացման վրա C.guilliermondii НП-4 խմորասնկային բջիջներում

Մարտիկյան Ս.Վ., Պետրոսյան Գ.Հ., Մարտիկյան Ս.Ա., Նավասարդյան Լ.Հ.

Биологический журнал Армении 2017 6-9

<https://www.google.am/search?q=%D5%B0%D5%A1%D5%B5%D5%A1%D5%BD%D5%BF%D5%A1%D5%B6...>

Հոդված

Survival and changes in morphology, mitotic and metabolic activity of yeast Candida guilliermondii exposed to X-irradiation

Navasardyan L., Marutyanyan S., Hovnanayan K., Trchounian A.

Indian Journal of Biochemistry and Biophysics 2017 273-280

<http://nopr.niscair.res.in/handle/123456789/34>

Հոդված

COMPARATIVE INVESTIGATION OF WATER-SOLUBLE PROTEINS OF X-RADIATED YEASTS CANDIDA GUILLIERMONDII NP-4 BY ELECTROPHORESIS

Gayane Petrosyan, Syuzan Marutyanyan, Lilit Arshakyan, Seda Marutyanyan

ԵՊՀ ՈԻԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու 2017 157-163

Հոդված

Влияние рентгеновского облучения на структуры ДНК дрожжей C.guilliermondii НП-4

С.В.Марутян, Л.А.Навасардян, Бадалян Г.Г., М.А. Шагинян

Химия и химическая технология 2016 90-94

http://elibrary.ru/title_about.asp?id=50556

Հոդված

Ռենտգենյան ճառագայթման ազդեցությունը C.Guilliermondii НП-4 խմորասնկային քրոմատինի ֆյուլորեսցենտային ցուցանիշների վրա

Ս.Վ.Մարտիկյան, Լ.Հ.Նավասարդյան

Գիտաբժշկական հանդես 2016 28-32

<http://nih.am/journal/>

Հոդված

իոնացնող ճառագայթների ազդեցությունը բջիջների բազմացման վրա

Ս.Վ.Մարտիկյան

Բնագետ 2016 62-65

<http://www.ysu.am/bnaget>

Հոդված

Влияние рентгеновского иблучения на флюоресцентные параметры ДНК дрожжей, облученных при разных температурах

С.В.Марутян, А.Л.Навасардян, Л.А.Навасардян

Химия и химическая технология 2015 5-7

http://elibrary.ru/title_about.asp?id=50556

Հոդված

Հիվանդ և առողջ մարդկանց աղիքային միկրոֆլորայի Escherichia coli բջիջների ԴՆԹ-ի ուսումնասիրությունը ֆյուկորեսցենտային մեթոդով

Ս.Վ.Մարության

Գիտաբժշկական հանդես 2015 34-38

<http://nih.am/journal/>

Հոդված

Transmission and Scanning Electron Microscopy of Contacts between Bacterial and Yeast Cells in Biofilms on Different Surfaces

Karlen Hovnanyan, Seda Marutyanyan, Liparit Navasardyan, Astghik Pepoyan, Armen Trchounian

Open Access Library Journal 2015 e1492.

<http://www.scirp.org/journal/oalibj/>

Հոդված

Impact of Lactobacillus acidophilus INMIA 9602 Er-2 and Escherichia coli M-17 on some clinical blood characteristics of familial Mediterranean fever disease patients from the Armenian cohort

Seda Marutyanyan, Marine Balayan, Anahit Manvelyan, Marianna Isajanyan, Vardan Tsaturyan,

Astghik Pepoyan, Francesco Marotta, Tamas Torok

International Journal of Probiotics & Prebiotics 2015 91-96

<http://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=12100157221&tip=sid>

Հոդված

ВЛИЯНИЕ РЕНТГЕНОВСКОГО ОБЛУЧЕНИЯ НА ДЕЗАМИНИРОВАНИЕ ЦИТИДИНОВЫХ СОЕДИНЕНИЙ В ДРОЖЖЕВЫХ КЛЕТКАХ

Марутян С.В., Навасардян Л.А., Навасардян А.Л., Аршакян Л.

Հայաստանի կենսաբանական հանդես 2014 75-78

<http://www.flib.sci.am/eng/Biology/>

Հոդված

ՌԵՆՏԳԵՆՅԱՆ ՃԱՌԱԳԱՅԹՄԱՆ ԵՆԹԱԴԿՎԱԾ C. guilliermondii ՈՒՍՈՐԱՍԵՎՅՈՒՆ ԲԶԻԶՆԵՐԻ ԿԵՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍԵՄԱՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ա.Լ.Նավասարդյան, Ս.Վ.Մարության, Լ.Հ.Նավասարդյան, Մ.Ա.Դավթյան

ԵՊՀ Գիտական տեղեկագիր, Բնական գիտություններ 2011 46-49

Հոդված

Изучение влияния рентгеновского облучения на ультраструктурную организацию волютинообразования у Candida guilliermondii

Овнанян К.О., Навасардян А.Л., Саргсян К.А., Овнанян М.К., Навасардян Л.А., Марутян С.В.

Вестник МАНЭБ 2011 34-37

Հոդված

Տարբեր օրգանիզմների ԴՆԹ-ի համեմատական ուսումնասիրումը ֆյուկորեսցենտային անալիզի եղանակով

Մ. Ա. Դավթյան, Լ. Հ. Նավասարդյան, Ս. Վ. Մարության, Ա. Լ. Նավասարդյան

Գիտաժողովի նյութ

The changes of deamination intensity of purine compounds in yeasts *Candida guilliermondii* under influence of X-radiation and postradiation repair

Marutyán S.V., Navasardyan A.L., Arshakyan L., Navasardyan L.A.

Գիտաժողովի նյութ

DNA Fluorescence Parameters and Methylation Levels of Gut Commensal *Escherichia coli* from Crohn's Disease Patients

Marutyán S.V., Pepoyan A., Manvelyan A.M., Balayan M.H., Minasbekyan L.A., Hwvnanajan K.O.,

Tsaturyan V.

Գիտաժողովի նյութ

The investigation of guanine compounds deamination intensity after the influence of X-ray irradiation and repair in *Candida* yeasts

Marutyán S.V., Navasardyan L.A., Navasardyan A.L., Arshakyan L.

Գիտաժողովի նյութ

Ֆյուրեսցենտային սպեկտրոմետրիայի մեթոդի կիրառությունը կենսաքիմիայի ուսուցման գործընթացում

Մարուբյան Ս.Վ., Նավասարդյան Լ.Հ.

Գիտաժողովի նյութ

Влияние микроволнового излучения на рост и ферментативную активность дрожжей *Candida guilliermondii* НП-4

Марутян С.В., Петросян Г.А., Марутян С.А., Навасардян Л.А., Трчунян А.А.

Գիտաժողովի նյութ

Влияние рентгеновского облучения и микроволн на морфологию дрожжевых клеток *C.guilliermondii* НП-4

С.В. МАРУТЯН, С.А. МАРУТЯН, Л.А. НАВАСАРДЯН, К.О. ОБНАНЯН

Գիտաժողովի նյութ

Влияние рентгеновского облучения и микроволн на АТФ-азную активность митохондрий дрожжей *C.guilliermondii* НП-4

Л.А.Навасардян, С.В. Марутян, С.А. Марутян, Г.А.Петросян

Գիտաժողովի նյութ

Influence of Royal Jelly on the Growth of Yeasts *Candida guilliermondii* Exposed to Electromagnetic Radiation

S. Marutyán, S.A.Marutyán, S. Gevorgyan, L. Navasardyan, A. Trchounian

---

Գիտաժողովի նյութ

Влияние миллиметровых волн на активность антиоксидантных ферментов дрожжей *Candida guilliermondii* НП-4

Карапетян А.М., Марутян С.В., Барсегян Э.Х.

Գիտաժողովի նյութ

INFLUENCE OF NON-IONIZING RADIATION ON LIPID PEROXIDATION PROCESSES IN YEAST *C.*

guilliermondii NP-4

H. Karapetyan, L.Anikyan, S. Marutyan

Գիտաժողովի նյութ

Royal jelly as a means of regulating lipid peroxidation processes of C. Guilliermondii NP-4 yeast exposed to X-rays

Hasmik Karapetyan, Seda Marutyan

Գիտաժողովի նյութ

Changes in some metabolic processes of yeasts Candida guilliermondii NP-4 under influence of microwaves with a frequency of 51.8GHz

Marutyan S.V., Petrosyan G.A., Karapetyan H.M., Marutyan S.A., Khachatryan L.D., Kalantaryan V.P.,

Muradyan A.

Գիտաժողովի նյութ

Deamination of adenine compounds in different organs of rats with DMBA-induced cancer

G.Petrosyan, N.Avtandilyan, S.Marutyan

Գիտաժողովի նյութ

The effect of Royal Jelly (RJ) on the biomass amount and colony forming ability of yeasts C.guilliermondii NP-4

Navasardyan L.H., Marutyan S.V., Marutyan S.A.

Գիտաժողովի նյութ

Influence of silver nanoparticles obtained by the presence of royal jelly on survival of yeasts Candida guilliermondii NP-4 and on the activity of antioxidant enzymes

S. Marutyan, H. Karapetyan, S. Marutyan, L. Khachatryan

Գիտաժողովի նյութ

Influence of X-irradiation on the activity of ATPase and enzymes of antioxidant system in yeasts Candida guilliermondii NP-4

S. Marutyan, A. Muradyan, H. Karapetyan, V. Khalantaryan, S. Marutyan, L. Khachatryan

---

Գիտաժողովի նյութ

ROYAL JELLY AS A MEANS OF REGULATING PROCESSES DISTURBED BY EXPOSED MILLIMETER WAVES

Marutyan S.A., Karapetyan H.M., Muradyan A.R., Khachatryan L.D, Kalantaryan V.P., Marutyan S.V.

Գիտաժողովի նյութ

Imaging analysis by electron microscopy of volutin granules formation in some species of bacteria during the growth, yeast and protozoa after the stresses

K.O. Hovnanyan, K.A. Sargsyan, N.L. Hovnanyan, S.V. Marutyan, M.K. Hovnanyan, A.A. Trchounian,

L.H. Navasardyan

Գիտաժողովի նյութ

Influence of UV-irradiation on lipid peroxidation processes and the activity of plasmatic and mitochondrial ATPases of yeasts Candida guilliermondii NP-4

S. Marutyan, H. Karapetyan, S. Marutyan, A. Muradyan, T. Manutsyan

---

Գիտաժողովի նյութ

The effect of royal jelly on biomass accumulation and antioxidant enzyme activity of the yeast *C. guilliermondii* NP-4

Marutyan S., Muradyan A., Karapetyan H., Marutyan S.

Գիտաժողովի նյութ

The Effect of 51.8 GHz Microwaves on Nucleotide Deamination and ATPase Activity in *C. guilliermondii* NP-4 Yeast in the Presence of Royal Jelly

Marutyan S.A., Muradyan A., Hayrapetyan M., Marutyan S.V.

Գիտաժողովի նյութ

The Influence of *Dicranium scoparium* Moss Extract on the Growth of the Yeast *Candida guilliermondii* NP-4

Gayane Semerjyan, Inesa Semerjyan, Syuzan Marutyan, Hasmik Karapetyan, Hripsime Ter-Sahakyan,

Seda Marutyan

Գիտաժողովի նյութ

Changes in ATPase and Antioxidant Enzymes Activities in Yeast *Candida guilliermondii* NP-4 Exposed to Millimeter Waves

Muradyan Anna, Marutyan Syuzan, Hayrapetyan Meri, Karapetyan Hasmik, Marutyan Seda

---

Գիտաժողովի նյութ

The Effect of Ionizing and Non-ionizing Radiation on the Quantitative Change of Proline in *C. guilliermondii* NP-4 Yeasts

Anahit Khnkoyan, Seda Marutyan, Hasmik Karapetyan

Գիտաժողովի նյութ

Royal Jelly Enhances Recovery from UV-Induced Metabolic and Oxidative Stress in *Candida guilliermondii* NP-4

Syuzan A. Marutyan, Anna Muradyan, Meri Hayrapetyan, Hasmik Karapetyan, Seda V. Marutyan

---

Գիտաժողովի նյութ

Effect of Royal Jelly on Antioxidant Enzymes and ATPase Activity of *C. guilliermondii* NP-4 Yeast Exposed to X-Ray Radiation

Seda Marutyan, Hasmik Karapetyan, Syuzan Marutyan, Anna Muradyan, Mery Hayrapetyan

---